



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 12 Ağustos 2014
Sayı : 754

10/1726

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gerekçesi ekte sunulan, AKP döneminde uygulanan vergi politikalarının gelir dağılımını bozan, refahı baskılayan ve ekonomide kaynak tahsisini olumsuz etkileyen perspektiflerinin tespiti ve bu çerçevede vergi politikalarının ödeme gücü prensibi ve sosyal amaçları gözetilen anayasal ilkeler doğrultusunda dönüştürülmesi için Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın TÜRELİ

İzmir Milletvekili

75^{nci} Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
MURAT EMİR	ANKARA	
Bülent Tazcan	Aydın	
Turan Taşkın ÖZER	İSTANBUL	
İbrahim Aşlan	ESKİŞEHİR	
İsmet Güneşhan	GAZİANTEP	
Mehmet KANIK	KOCAELİ	
Aliye İhsan Ersoy	ANKARA	
Talat DİNÇER	MERSİN	
ÖZKAN ZETBEK	İSTANBUL	
ÖZGE KARABAY	İSTANBUL	
İsmail Düzgün	BİTLİ	
İlhan Kızı	İSTANBUL	
PAUL ÖZTANIR	Tekirdağ	
İsmail Akın	Karaman	
İlhami Özen Aygün	Zonguldak	
K. Özgür Özdemir	İSTANBUL	
A. Emre Öten	İZMİR	
Hasan Öztürk	BURSA	
Kemal Yıldırım	Antalya	
Orhan Lüner	Adana	
Hüseyin Yıldız	Aydın	

GEREKÇE:

AKP iktidarları döneminde hükümet programlarında vergi politikalarının temel amacı; ekonomide kayıtdışılığın azaltılması, daha basit, adil ve geniş tabanlı bir vergi sistemi oluşturulması şeklinde belirlenmiştir.

Bununla birlikte, AKP iktidarları döneminde uygulanan politikalar bu amaçlara ulaşmaktan çok uzaktır. Vergi oranlarında zaman zaman bazı indirimler yapılmasına rağmen istisna ve muafiyetler esastan ele alınamamış; vergi sistemi basit ve anlaşılır hale getirilememiş; vergilemede adaleti sağlamaya, kayıt dışı ekonomiyi kayıt altına almaya ve vergiyi tabana yaymaya yönelik bir mesafe kat edilememiş; vergi denetimde koordinasyon ve tarafsızlık temin edilememiş ve denetim kapasitesi niceliksel ve niteliksel olarak geliştirilememiştir.

Diğer taraftan, AKP hükümetleri vergi affı uygulamasını gerektirmeyecek bir ekonomik ortam oluşturulmasını ve af beklentilerinin ortadan kaldırılmasını sağlayacak düzenlemeler yapamamıştır. Aksine vergi affı kapsamında matrah artırım ve varlık barışı niteliğinde birçok düzenleme yapmıştır.

Vergi sistemi içinde dolaylı ve dolaysız vergiler arasında makul bir denge kurulması gereği vergilendirmede adaletin sağlanması bakımından oldukça önemlidir. Bununla birlikte, dolaylı vergilere dayalı vergi yapısı dönüştürülmemiş, ödeme gücü ilkesine dayalı gelir ve kurumlar vergileri yerine KDV ve özel tüketim vergisine doğru kayma alt ve orta gelir düzeyindeki hane halkları üzerinde vergi baskısının artmasına ve bunun sonucunda vergi adaletinin ve meşruiyetinin zedelenmesine yol açmıştır. Ücret, maaş ve küçük üretici gelirleri ile geçinen kesimlerin reel gelirlerinde artış olmazken harcamaları üzerindeki vergi yüklerinin en az büyüme oranları kadar arttığı ve sürekli güncellendiği görülmektedir. Bunun sonucunda alt-orta gelir gruplarının üst gelir grupları karşısında nispi bölüşüm konumları sürekli olarak bozulmaktadır.

Bu durum toplumun refahını baskılayan ve gelir dağılımını da bozan etkilere yol açtığı gibi ekonominin kırılganlığının artmasına ve kaynak tahsisinde etkinlik kaybına yol açmıştır. Diğer bir ifadeyle, AKP Hükümetleri tarafından vergilerin bir iktisat politikası aracı olarak kullanılmasından ziyade, gelir-hasılat boyutuna odaklanan dar bir perspektif benimsenmiş, ithalden alınan KDV ve ÖTV hasılatlarının olağan dışı artışı AKP Hükümetleri tarafından bütçenin olumlu performansı olarak değerlendirilmiştir.

Öte yandan, kayıt dışı ekonomiyle mücadele politikası Hükümetin öncelikleri arasında yer almasına rağmen, bu politika ile tutarlı alt politika setlerinin bulunmadığı görülmektedir. Bu çerçevede, dar bir vergi tabanının üzerine yüklenilirken, vergi kaçırma veya vergiden kaçınma faaliyetlerinin üzerine gerektiği gibi gidilememiştir. Aksine hükümet siyasi kararlılığını kayıtdışı mücadelede görev alacak Hazine ve Maliye Bakanlığı denetim bürokrasisinin motivasyonunun kırılması veya zayıflatılmasında göstermiştir.

Diğer bir önemli sorun da vergi mevzuatının parçalı, dağınık ve karmaşık yapısı nedeniyle uygulamayı mükelleflerin anlayamaması ve kamuoyu denetiminin gerektiği gibi yapılamamasıdır. Gelir ve Kurumlar vergilerinde uygulanan çok sayıda muafiyet ve istisna,

vergi kanunlarında ve ikincil mevzuatta yapılan sürekli değişiklikler ve sadelikten uzak hükümler karşısında mükellef hakları ihlal edilmektedir. Bunun sonucunda vergi bilinci, vergilendirme ve demokrasi alanındaki karşılıklı bağlar zayıflamaktadır.

Vergi harcamaları, etkinlikleri açısından gözden geçirilmemiş, bütçe açıklarını aşan bir seviyeye ulaşmıştır. Nitekim 2023 yılında vergi harcaması yani istisna, muafiyet ve indirimler nedeniyle vazgeçilen vergi tutarı 2023 yılı bütçe açığı olan 1 trilyon 375 milyar TL seviyesinin üzerinde gerçekleşmiştir.

1961 tarihli olan 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun yürürlükten kaldırılarak mükellef odaklı şeffaf ve hesap verme sorumluluğu ilkelerini yaşama geçirecek yeni kanuni düzenlemeler yapılması ihtiyacına karşın, AKP iktidarı 22 yıl boyunca bu ihtiyacın gereklerine uygun kanun tasarılarını Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmamıştır.

TBMM’de son dönemde görüşülerek yasalaşan Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” da son derece yetersiz, vergi adaletinin sağlanması konusunda beklentilere cevap vermeyen bir kanundur.

Bu çerçevede, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin bütçe hakkının bir gereği olarak kamu kaynağının elde edilmesinin en temel yolu olan vergi politikası alanında gerekli değişikliklerin yapılmasına ve kapsamlı politikaların geliştirilerek gerekli önlemlerin alınmasına acilen ihtiyaç duyulmaktadır.